

Ο ΚΑΤΗΡΑΜΕΝΟΣ ΝΑΥΤΗΣ

ΧΛΙΜΩΝ ΤΟΥ 1386 - 1387

A.

Απέκτω σ' ἔνα περιγιάλι,
τοῦ μητρός σταύρου
τοῦ οἴκου τοῦ πατέρος
περισσόγευς μεγάλα
ἀρχαῖο φρούριο πατεῖ

Κρέμεται νέος ναυτής,
τὰ μάτια του μαργένουν,
ἡ ὠμοφρία κ' ὁ πάνος
στην ὄψι του παλεύουν.

Ἐλν' τ' ὄντερό σου θεῖκὸ σημάδι.
Σάλιν ἐγεννήθηκε στὴν οἰκουμένη,
ἡ μοῖρα γέλασεν ἡ πικραμένη
τοῦ ναυτή π' ὠνειρεύθης χθὲς τὸ βράδυ.

Στὲ πόδια του, σ' ἀκροθαλάσσι,
τοῦ μητρός πούχουν κυλισθῆ
βαρετὰ ἀπὸ τῆς γῆς τὴν πλάσι
ἀνεγει σπήλαιο βαθὺ.

Μέσ' στοὺς ἀφροὺς χωμένο
τὸ πλούτον του περνάει,
καὶ δρυνο πεινασμένο
στὴν πάχνη τριγυνθάει.

Δὲν ἔτυχε ν' ἀκούσῃ καμιὰ μέρα
γιὰ νέα ναυτικό καταραμένο
ποὺ χιλια χρόνι α τριγυρνᾶ στὴ σφαῖρα
σᾶν ἔνα φύλλο ἀνεμοπαρμένο;

Στὸ ἄνοιγμά του ξαπλωμένη
ἡ γρατά μάγισσα λεστάνει
τοῦ ηλιού τὴ γλυκεῖα ματιά
τὰ μαύρό της τὰ γερατεῖα.

Ἄπ' τὰ μικρά μου χρόνια
μ' ἀγάπην τὸν θαρρεύει,
κ' ἐμπρὸς του πολλαῖς δραγε
τὸν κόσμο λησμονούσει.

Γυναῖκα εἶχε τρισαγαπημένη,
μὰ εἶγε κι' ἀδικη, σκληρή μητέρα,
ποὺ ἀπὸ ζήλεια πάντα θυμωμένη
τὴν ἔθασσανε νύκτα καὶ μέρα.

Κόρη ποῦ λέμπει μέσ' στὰ κάλλη,
ξανθὸν σᾶν ήλεος ξεπροβάλλει
ἀπὸ τὸ κάστρο τὸ ψήλο
καὶ καταβαίνει στὸ γιαλό.

Καὶ σταν βράδυ βράδυ
ὁ ήλιος τὸν φελους,
θαρροῦσα πῶς τὰ χελήν
σιγὰ σιγὰ κινούσει,

Καὶ μιὰ φορὰ ἡ στρίγγλα τὴν ἀρπάζει,
μὲ τ' ἀγριόνυχα τῆς σὲ κομάτια
τὴ βελούδενια ὄψι τῆς σπαράζει.
Ἀγνώριστη, μὲ δακρυσμένα ματιά

Ἄχνο τὸ μάτι τὸ γλυκό
μακρυά τη θάλασσα ἀγνωνεύει,
καὶ στέγαμα ἐγκαρδισκὸ
τὸ στῆθος τ' ἀπαλὸ σαλεύει

Καὶ μέσ' τὸ φῶς ἐκεῖνο
καὶ μέσ' στὴν ήσυχία
κρυφῇ καὶ μαγευμένη
πετούσει ἀρμογία.

Στὸν ἄντρα τῆς πικρὰ παραπονεῖται.
Σάν γιριο θεριό αὐτὸς πετείται,
τὴ μάνα του ἀρπάζει· μὰ μουδάζει,
τὰ γόνατά της πέφτει κι' αγκαλιάζει.

Κατέβνει μ' ἄρρι τὸ βῆμα
καὶ πάει κάτω στὴν πηγή,
τοῦ μουριουρίζει καὶ γοργή^{την}
τρέχει νὰ εμίη μὲ τὸ κύμα.

Ἐφενγα μὲ τρομάρα,
μ' ἀγάπη μέσ' στὰ στήθη
ρωτωντα πακός νὰ ἴηε.
κανεὶς δὲ μ' ἀπεκρίθη.

Τὸν σπρώχνει ἡ γρηγά μ' ἀφρούς στὸ στόμα
καὶ μὲ θυμού τρωμούλασμα στὸ σῶμα
ψηλὰ επηκόνει χέρια ζαρωμένα
καὶ καταριέται τὸ παιδί ποὺ γέννα.

Ἐπέκει κι' ἀκούεις ήσυχα!
Θλέπεις κανεὶς δὲν τὴ θωράκι,
καὶ μὲ άνυπομονησία
πάει τὴν μάγισσα νὰ βρῆ.

Ἐθέδης μόλις ἔκλιναν
βαρεῖα τὰ βλέπαρα μου,
διανεύσα τὴν είκόνος
κατέβηκη ἐμπρεστά μου.

Σὲ ἀφρισμένη θάλασσα νὰ τρέχῃ,
νὰ τρώγῃ τὴν κερδία του ἡ κατάρα,
νὰ τρέμῃ ἀπὸ κόπο καὶ τρομάρα,
καὶ ἀνάπτασι ποτέ του νὰ μὴν ἔχῃ.

“Ωοκαλή! — “Καλῶς το
τὸ ἀρετὸ μου φεγγάρι!
σὲ ποιέι καλή μου μοτρά
τὴν θρηηή σπηλή τὴ γάρι;,,

Μὲ π. ἀνει ἀπ' τὸ κέρι,
τὸν μάτια μὲ κυττάζει,
λαλεῖ καὶ ἡ φωνὴ του
φωνὴ ἀγγέλου μοιάζει:

Καὶ ἐπειδὴ ἐσήκωσε τὸ χέρι
γιὰ χάρι γυναικὸς νὰ τὴν κτυπήσῃ,
ποτὲ στὸν κόσμο νὰ μὴν εῦρῃ τείρε,
ποτέ του πίστι νὰ μὴν ἀπαντήσῃ.

“— “Ακουεις! ἂν ποτέ μου
εὶς ἔγω ἐλέγηται,
ἄν τοι ἔγω ἔνα δάκρυ
στὴ συμφερά σου χύσει,

“Σὺ κλαίς, καὶ διανεύσει
χαρούμενος προφθαίνει.
Κλάψε γι' αὐτοὺς ποὺ εἶνε
στὴ γῆ διατυχισμένοι !,,

Εἶπε μά καὶ δάκριδα σᾶν νὰ πονῇ
τὸ γένος της ποὺ τρεμει στὴ γῆ πεσμένος,
σᾶν ἄπ' ἀστροπελέκι κτυπημένος
τοῦ δίδει μιὰ ἐλπίδα παρκυνή.

“Ο, το θ' ἀκούσης τώρα
θάψε το στὴν καρδία του,
κ' ἔγω θενὰ στολίσω
τὴν θρηηή σπηλή του

Ἐβάλλητος καὶ δάκρυα
τὰ μάτια του σταλάζειν,
στὸ φρεμά μου πέφτουν
καὶ φλόγες μὲ δόρπαζουν.

Αφεῦ ἀμέτρητος καιρὸς περάσῃ,
καὶ μιὰ ψυχὴ ἀγνὴ τὸν ἀγαπήσῃ,
τῆς κατάρας ἡ δύναμι νὰ σύνησῃ,
καὶ στὴν ἀγάλη της νὰ θαυμάσῃ.

Ξέρεις πῶς ὁ πατέρας
εἶνε καιρὸς ποὺ λείπει,
κ' ἔμπρες εἰς τὰς εἰκόνες
τὴν νύκτα ἀναστενάζει.

Ἐβένητας ἀκόδημη
ἀκόδημη τὴ φωνὴ του,
καὶ λωτανή νομίζω
πῶς βλέπω μὲ μορφὴ του.

Καὶ ἀπὸ τότε δὲ φτωχὸς γυρνάει
σὲ πάχνη τρικυμίας καὶ σὲ χιονία,
σωραίζονται τ' ἀραχνιασμένα χρόνια,
μὰ χάρος δὲν τὸν πέρνει, δὲν γερνάει.

Ἐπέρασε ὁ Γενάρης,
ἡ ζωστὶς μυρίζει,
πάντα κ' ἔρχονται τὰ πλοῖα,
ἔκεινος δὲν γυρίζει.

Τρέμω γιὰ τὸ γονειό μου,
τὸν ἔγγνωστο λυπούματι
καὶ γιὰ τὸν ἀευτὸ μου
τρομάτω καὶ σφοδύματι.

Τὸ μαύρό του τρικάταρτο στοιχειόνες,
οὔτε σκοινί, οὔτε σκνιδει λυδεῖ,
στὸ κύμα τὸ κουφάρι του φυσιάζει,
σᾶν φράχος ποὺ ή θάλασσα σκεπάζει.

Τὰ κύμα δλημέρα
ἡ μάννα μου κυττάζει,
κ' ἔμπρες εἰς τὰς εἰκόνες
τὴ νύκτα ἀναστενάζει.

Σὺ πού τὰ δνειρά μας
τὰ νυκτογεννημένα
νὰ έξηγής γνωρίζεις,
σὺ φάσεις κ' ἔμενα.,,

Ἡ φάγισσα τὰ φρύδια της σὲ ζέει,
στὸν οὐρανὸν τὸ μάτι της βυθίζει,
καὶ εἰς τὰ βάθη του σᾶν νὰ διεβάζῃ,
ἐργά εύτα τὰ λόγια ξεστομίζει.

Ἐπῆς ζωγραφιαῖς ποὺ τόσαις
τὸ σπίτι μας στολίζουν—
θάλασσας, ξένας χώρας,
κεράσια π' ἀρμενίζουν—

Ἡ φάγισσα τὰ φρύδια της σὲ ζέει,
στὸν οὐρανὸν τὸ μάτι της βυθίζει,
καὶ εἰς τὰ βάθη του σᾶν νὰ διεβάζῃ,
ἐργά εύτα τὰ λόγια ξεστομίζει.

Κύριο τοῦ Βάσσου, σύρε! σὲ προσμένει
ογκήγωρα επιγμὴ βύτυχος μενή,
ὅτις απαγγέλλεις σου πατέρας
θὰ φάσῃς μὲ τὸ ἄστρο τῆς ήμέρας!,,

B'.

"Ενα κεράνει ἔρχεται! τοῦ Βάσσου τὸ
κεράνει!,
ἀπὸ τὸν πύργο φώναξαν ἀπάνω οἱ σκοτοί.
"Οκος ὁ κόσμος τ' ἀκούεις καὶ τὴ δουλειά
[του παύει,
καὶ τρέχει κάτω στὸ γιαλὸ καθός την
[ἀπραπή.

Τρικάταρτο στὰ κύματα περήφρανα κυλάεις,
σηκώνεται σιγά σιγά, γέρνει γλυκὰ στὸ πλάι,
πότε ἀσπρίζει τὸ πανί, καὶ πότε σκοτεινάζει
καὶ ὁ ἄφρος τὴν πλωρὴν τοῦ τὴν πλουμιστὴ
[ακεπάζει.

Προσβάλλει ἀνυπόμονο νὰ φάσῃ, στὸ γιάντε,
σᾶν τὸν καλὸ πολεμιστὴ ποὺ ἀπ' τὴ μάχη
[φέλανε.

*Απόκαρδόν, καὶ στεργὴν δέ κόσμος ἀλελάζει,
ἡ ἀλυσσίδες τρίζουνε, η ἄγκυρα βουλιάζει.

G'.

Γέρεις ποῦ θάταν μιὰ φορὰ τῆς θάλασσας
[ξερήρια
καὶ ζωηρὰ γευτόπαιδα τὸ Βάσσο τριγυροῦνε,
καὶ μὲ μεγάλη προσοχὴ, μὲ σταυρωμέναχέρια
τοῦ μακρυνοῦ του ταξειδιοῦ τὰ θαύματα
[ἀκούνε.

Κάθεται δῶ η κόρη του η θάμορφη Μαρία
καὶ στὸν καλὸ πατέρα της τὸ μάτι της
[επιλόνε.

μ' ἀπάντιο εἰς τὸ μέτωπον ποὺ λάμπει η
[ευτυχία
κάκποτε λύπη μυστικὴ γεργὸ φερό δαπλόνει.

*Ἐτσι καθρέφτη καθαροῦ τὸ κρύσταλλο
[παχυλεῖ,
επὴν ἄχνη τῆς ἀναπνοῆς, ποὺ σθύνει εὐθὺς
[πάλι.

*Ομοία καὶ τὸ σύννεφο ποὺ γρήγορ' ἀρμενίζει,
ρίχνει σκιὰ περαστικὴ στῆς λίμνης τὸ κρυ-
[τάλλο.

Στὴ σιωπὴ, ὁποῦ θαρρεῖς κανεὶς δὲ ἀναστίνει:
ἔπει τοῦ Βάσσου τὴ μορφὴ εἰν' δόλιοι πρε-
ματένοις.

καὶ μ' ἀντόμοφο παλιὺ προσμένοντες τὰ
[στήθη,
ἡ φοβερὸς θαλασσινὸς αὐτὰ τοὺς διηγήθη:

"Πολλαῖς φοραῖς 'ς τὰ σπίτια μας
[ξελισμένοις
τῆς νύκτες τοῦ χειμῶνα τῆς κακαῖς,
ἀρχαῖαις ιστερίαις ναυτικαῖς
ἐλέγχαμε παράπυρα γερμένοις.

Κ' ἐνύχιαις συχκά η διμίλια
γιὰ τὸ τρικάταρτο τὸ στοιχειωμένο,
τὸν πλοιαρχὸ του τὸν καταραμένο,
τοῦ αἰωνίως δέρνει τρικυμία.

Θυμᾶστε; ὁ καθένας μας γυροῦστε
τὸ μάτι του, μὲ ταραγμένα στήθη,
" τὸ γείτονα, σᾶν νὰ τὸν ἐρωτεύσει,
ἔπαν πιστεύῃ τέτοιο παρακύθι.

"Ακούστε μου μὲ προσοχὴ καὶ τώρα-
ναι, μὲ τῆς σωτηρίας μου τὴν ὥρα,
μὲ τὴ ζωὴν ποὺ παίζει νύκτα 'μέρα
μὲ κύματα καὶ μ' ἄγριο ἀγέρα,

τὸν εἶδα τὸ φρεκτὸ καραβοκύρη,
τὸ πλοῖο του τὸ εἶδα ν' ἀρμενίζῃ,
σᾶν τὸ δαιμονισμένο νὰ σφυρίζῃ,
καὶ ἀστροπελέκια τύρω του γὰ σπείρῃ.

Χορὶς αὐτὸν θὰ θίουνε σφαγμένος,
τὸ τῆς Μπαμπαριᾶς τὰ μέρη πουλημένος.
"Αρμένικα κατὰ τὴ Μάλτα ἵσα,
γαλήνη, συγκλιδ., σκοτάδι πίσσα

Μᾶ ἔνας βρουχιμός μᾶς κυνηγάεις,
σᾶν δταν 'ε τὸ γιαλὸ τὸ κύμα σπάει.
"Εκυταχτήκεμε μὲ ἀπορία.
δὲν εἴχαμε κοντὰ στεργὰ καμπία.

"Ανατριχίλα μ' ἀρπαξεις τὸ σῶμα,
καὶ 'ε τὴν καρδὶ μεν ἕννοιωσα μαχαίρια,
γιατὶ 'ε τοῦ δράκου πέσαμε τὸ στόμα,
τὸν φοβερῶν κορσάρων τὰ λημέρια.

Μόλις ἐφύνεις " "Επει ταστήτε!,
καὶ ἔνας μάρρος ἴσχιος πλησίαζει,
καὶ ἀκεύνεται κραυγῇ: "Σκυλιά σταθήτε!,
καὶ πέφτουνε τὰ βόλια σᾶν χαλάζι.

Είμαστε 'λιγος' μεῖς, αὐτοὶ κοπάδι,
ἄλλη είμαστε καὶ ἀπορασιούνοι
νὰ καταισθίουμε δόλοι μας 'ε τὸ "Άδη,
μὲ τὴ ζωὴ μας ἀχριβὰ δοσμένη.

Δυὸς τρεῖς φοραῖς ἀπλόνουν τὰ κεντάρια
καὶ 'ε τὰ πλευρὰ τοῦ πλοίου σταρφαλόνουν,
δυὸς τρεῖς φοραῖς εἰ ναύταις σᾶν λιοντάρια,
κάτω 'ε τὰ κύματα τοὺς χαντακόνουν.

Ξάρνω βοὴ ἀκούστηκε 'ε τὴν κτίσι,
καὶ τὰ σκετάδια τύρω ἀντηχοῦνε
ἡλίς, θαρρεῖ, η τελευταία κρίσι,
καὶ οἱ ζγγελοι τῆς σάλπιγγες βαροῦνε.

"Άγριο φῶς τὰ πλειαγα φωτίζει,
καὶ γλήγορο 'ε τὰ κύματα γλυστράει,
ἀνεμοστρίφυλο μεγάλη ξεσπάει,
καὶ κλαίει 'ε τὰ κατάρτια καὶ σφυρίζει.

Παγώσαμε! σᾶν ἄγγελος θανάτου,
μὲ τὴ ρομφία του ξεσπαθωμένη,
πλοῖο κοντὰ μας ξυριστὰ διαβαίνει
μὲ γιλιας μύριεις φλόγες' ε τὰ σχοινιά του.

Σᾶν ἀστραπὴ ἐπέσασε καὶ ἔχαθη!
γαλήνη καὶ σκετάδι βασιλεύει,
ψυχή ἀπ' τοὺς πλοιογρήους χαραγμένη
θαθεῖται ἐνδόσω ζῶ, μεστ' 'ε τὴν καρδιά μου.

Τὸν εἶδα μέσος 'ε τὴν ἀνεμοάλη,
ψηλὰ κρατοῦσσε τῶμορφο γεφάλι,
τὸν ἀσκόροπες ἀγέρας ἄνω κάτου
τὰ μαύρα σᾶν τὸν κόρακα μαλλιά του.

Κατάγλωμος, μὲ σταυρωμένα χέρια
μὲ τὸ Φηλὸ, περήφανο κορμὶ του,
τὰ μάτια του, συνεφιασμένη ἀστέρια,
χαμόγελο καὶ πίκρα η μορφὴ του.

Μ' ἔχοντας καὶ η ματιά του ἔστινη
καὶ σάλευε, ἀλλοκοτα τὰ στήθεια.
"Οτε κεί σᾶν ήσα, φάνεσσα, ἀλήθεια,
εἰώνια του χωστῶ εύγινωμοσύνη.,

"Εκπλήσσοντ' οι παρόντες καὶ θαυμάζουν
τὸν ἀψευδόντος ἀνθρός τὰς διηγήσεις,
καὶ πολλαπλάς ἐγέιρουν ἐρωτήσεις,
καὶ πείθονται συγχρόνως καὶ διστάζουν.

"Οχιάσσεν η νεαρὰ Μαρία
κ' ἔνθες της ἐδυνέστο η καρδία
τὸς κάλαμος εἰς πνεῦμα ἀνέμου φρίσει,
καὶ ἔφυγεν ἐν ζάλη καὶ συγχύσει.

Μία στιγμὴ ἀρκεῖ γ' ἀναστατώσῃ
τὸ πνεῦμα τὸ θερμόχως ὑειρῶττον
μὰ στιγμὴ ἀρκεῖ νὰ φανερώσῃ
τὸ θέντος τῶν παθῶν μας τὸ ὑπωττον.

"Ως ἀντικείμενα εἰς φῶς σελήνης,
ώς ἀγνηρό, τερπνὴ σκηνογραφία,
ἔθος ἡς ἀπλήνεις ἔτι η πρωΐα
τὴν πτέρυγα ὁμίχλης ἀρχινίνης,

"Ομίως πόθιν καὶ διερωθεὶς πλήθος
ἐπλήρουν ἐν συγχύσει ἐρασμίτη
καὶ ἐμαγευτικὴ ἀριστία
τὸ ἀπειρόκακον τῆς κόρης στήθος.

"Άλλ' η διούχλη στήθης ἀρκαϊδη,
χρώμα καὶ φῶ παντού ἔξιδηλωμή
καὶ λάμπει φωτεινὸν ἔνωπιν τῆς
τὸ μαντευόμενον ἰδινικόν της.

"Εἰς τὴν ευφύλογιστον αὐτῆς καρδίαν
καὶ εἰς τὴν πατὴνή της φαντασίαν
ἐνετυπώθη ὁ φυγάς ὁ ζένος
μαγείας αἰγλήν περιθεβαίμενος.

Άυτὸς σωτὴρ τοῦ προσφιλοῦς πατρός της
ἡ παρεῖς αὐτὴ η κολασμένη
ἔξιγνοις καὶ λύτρωσιν προσμένει
ἐκ τοῦ ἀγνού πυρὸς τοῦ ἔρωτος της...

Μελαγχολῆ ἡ κόρη μὲ θωπεία
ἡ μήτρη της συγνὰ τὴν ἔξεστες
περὶ τὴν αἰγαλήν τῆς αἰφνιδίας.
Ἐκείνη σωταίνει καὶ στενάζει.

"Μονάχρι η μου κόρη! σᾶν ποιὰ λύπη
τὸ εύμορφό σου πρόσωπο μαρπίνει;
σᾶν τὶ κρυφὸ σὲ τρώγει καρδιακότύπε,
καὶ στέκουν οἱ γονεῖς σου λυπημένοι;

Γιὰ σένα ὁ πατέρας σου, γιὰ σένα
πέρνα τὰ κύματα, γιρνᾷ στὰ ζένα.
Σὲ κίνδυνο κανένα δὲν τρομάζει,
μὰ σᾶν ἂχ δικό σου τὸν σράζει.

Τὶ ἔχεις; ἀγαπᾶς; γιατὶ τὸ κρύβεις,
καὶ θιλεῖς τὴν καρδιά σου καὶ μᾶς θιλεῖς;
γιατὶ σωταίνει τὸ γλυκό σου στόμα;
πόνος ἀμύλητος τρώει τὸ σῶμα.

Σὺ είσαι τῶν γονηῶν σου τὸ καμάρι
εἰναις ἡ ωμορφια σου καὶ η κάρη
στὰ δωδεκά ησα ἐξακουσμένη,
καὶ δῆλη λεβεντιά γιὰ σε πεθαίνει!,,

Τὸ μυστικόν της ὁ νεάνις κρύπτει.
Παρηγήθειν ὁ χειμώνας ἀπὸ τὰ ἔρη
οἱ ζέφυροι πειῶσι μυροφόροι
καὶ ἀνθηρὰ η φύσις ἀνακύπτει.

Τῆς κόρης πλὴν τὸ πάθος κορυφοῦται,
περὶ αυτὴν ἀπολύται ηρημία,
η ὅρσις της πάσσας ἡ καρδία
κατόπιν ὄπτασίας προσηλούται.

"Απὸ τὰς ψυχῆς παράθυρά της
πλανᾶ τὸν ὄφελαμδο μετὰ δακρύων
ἐπὶ τῆς ἀπεράντου, ύγρης πλάτης
ἀναζητοῦσα τὸ μυσθός πλεῖστον.

(ἀκολουθεῖ)